

Esitystaidearvio: Kieppumista ja pyörimistä WAMissa – klovnin opastama näyttelykierros on riemastuttava ruumiillinen kokemus

Frans Rinne

Janna Haaviston moderni klovnin kuuntelee Hans-Christian Bergin taideteosta WAMissa.
KULTTUURI Turun Sanomat 18:16 25.8.2019

Grus Grus Teatteri: Clowne Moderne.

Esiintyminen ja konsepti Janna Haavisto, mentori Sofia Molin.
Ensi-ilta 24.8. Wäinö Aaltosen museossa.

Janna Haaviston luoma klovnihahmo Taika Ansa Idé ei ole pelkästään asian- vaan myös asioiden tuntija. Hänen mukanaan pääsee räväkälle näyttelykierrokselle Wäinö Aaltosen museossa.

Clowne Moderne -esitys tekee taidenäyttelyn opaskierroksesta erilaisen, aivan omanlaisensa. Kuvanveistäjä **Hans-Christian Bergin** teoksia ehtii toki tarkastella kolmen vartin kierroksen aikana, mutta sitä enemmän imeytyy mukaan Haaviston tapaan avata taiteen kokemisen moninaisia puolia.

Mustaan iltapukuun pukeutunut T.A.Idé saattaa antaa Bergin teoksista joitakin sanallisia huomioita, mutta sitä enemmän hän tulkitsee teoksia ruumiillisesti, liikkeinä tai erilaisina ääntelyinä ja laulunpätkinä.

Samalla kun klovnin keholliset tulkinnat ja kokemukset naurattavat, ne yhtä kaikki alleviivaavat taiteen kokemista ruumiillisena tapahtumana. Tosin harvoin taidenäyttelyissä katsojat ryhtyvät kieppumaan tai pyörimään teosten edessä. Tällä kierroksella se tapahtuu usein, sillä Taika Ansa Idé osallistaa myös katsojat liikkeeseen.

Klovni saattaa antautua pyörryttävään taidepuheeseen, joka lähtee liikkeelle konkreettisesta teoksen kuvauksesta mutta päättyy aina avaruuteen ja ontologiaan asti. Stendhalin syndrooma materialisoituu klovnin puheessa ja liikkeessä.

Esityksen idea on erinomaisen monikerroksinen. Se on klovneriaa, näyttelykierros, opastus HC Bergin teosten maailmaan. Samalla se kuitenkin asettautuu kommentoimaan kaikkia näitä.

Esityksessä paikkasidonnainen ja osallistava nykysirkusesitys saa omaperäisen muodon. Näyttelytilaa kierretään klovnin perässä, ja tapahtumallisuus kytkeytyy välittömästi tilaan.

Haavisto esimerkiksi rakentaa hassusti oivaltavia yhteyksiä ripustuksen ja tilan rakenteiden välille. Bergin Color Space -teossarjan kuvioiden muodoista, ympyröistä tai kaistaleista, löytyy yhteydet tuuletusaukkoihin tai kattopaneeleihin.

Sanallisissa opastuksissa Haaviston hahmo kiinnittää huomiota yksityiskohtiin, kuten esimerkiksi siihen, että Bergin Light Cell Wall -teoksen 180 000 mehupilliä ovat nimenomaisesti Collins-pillejä. Bergin teosten optiset illuusiot ja värien havaitsemisen manipulointi kytkeytyvät klovnin mielijohteissa välillä diskoon, välillä Shakespearen Hamletin repliikkeihin.

Haaviston luoma hahmo liikkuu pidättäytyvästä leidistä kurittomaan kokijaan. Hänen sanallinen ja kehollinen ilmaisunsa on monimuotoista ja muuntuva. Ensi-iltakierroksella Haavisto sai katsojat hienosti mukaansa. He toimivat aluksi käskystä mutta esityksen edetessä katsojat antautuivat ehdoitta yhä enemmän ruumiilliseen kokemiseen.

Esityksen alussa Haavisto jakoi osallistujille myytyjen taulujen merkinä toimivat punaiset täplät, jotka määrättiin laitettavaksi nenään. Näin myös katsojista tuli positiivisessa mielessä myytyjä, punanenäisiä klovneja.

Taika Ansa Idén opastamana ostaisikin kierroksen vaikka minkälaisen taiteen näyttelyyn.

Kaisa Kurikka